

PERSOONLIJK MEESTERSCHAP OP DE WERKPLEK

Welke spanningen ervaren eerstejaarsstudenten in hun stage?

Om de orde te handhaven in de klas moet je streng zijn tegen je leerlingen: je wilt niet dat er over je heen gelopen wordt. Het streng zijn vind je moeilijk, omdat je tegelijkertijd wilt dat de leerlingen je aardig vinden. Dit is een voorbeeld van een spanning die studenten ervaren in hun stage. Er is dan sprake van een conflict tussen wat zij persoonlijk en beroepsmatig relevant vinden. Een conflict tussen de persoonlijke en professionele identiteit dus.

Het Kempelonderzoekscentrum (KOC) wil zicht krijgen op de professionele identiteitsspanningen, die eerstejaars ervaren en hen leren omgaan met deze spanningen. In een vragenlijst gaven eerstejaars eerder dit jaar aan welke professionele identiteitsspanningen zij ervaren. Tijdens de tutorbijeenkomsten gingen zij hierover met elkaar in gesprek, waardoor bewustwording op gang kwam. Met deze inzichten gingen zij aan de slag. Uit de inventarisatie blijkt dat studenten vier spanningen nadrukkelijk ervaren in hun stage.

1 Het gevoel van niet competent zijn in termen van kennis versus de verwachting om een expert te zijn

Je verwacht dat de leerlingen, teamleden, directie en de ouders/verzorgers jou als een expert zien. Een juf/meester die alles weet en veel kennis heeft. Zelf heb je echter niet het gevoel dat je alles weet en vind je dat je juist nog van alles moet leren.

Sara: "Soms voel ik me niet competent genoeg. Ik ben dan bang dat ik sommige dingen niet weet. Stel dat kinderen vragen stellen en ik deze niet kan beantwoorden? Zeker als het gaat om iets gemakkelijks waar ik geen antwoord op weet. Dit speelt vooral in situaties die ik niet heb kunnen voorbereiden."

2 Zorg willen dragen voor leerlingen versus de verwachting om te onderwijzen

Om de orde te handhaven in de klas moet je streng zijn tegen je leerlingen: je wilt niet dat er over je heen gelopen wordt. Het streng zijn vind je moeilijk, omdat je tegelijkertijd wilt dat er een goede sfeer in de klas heerst en dat de leerlingen je aardig vinden.

Anne: "In mijn stageklas vond ik het moeilijk om consequent en streng op te treden tegenover kinderen. Ik was bang dat de kinderen mij niet meer aardig zouden vinden. Nadat het vakantie was geweest en een nieuwe stageweek startte, heb ik de knop omgedraaid. Ik heb een meisje uit de kring gezet. Het was een ontzettend grote drempel, maar ook een heel groot leerpunt."

Center of Expertise Persoonlijk Meesterschap (CEPM)

Goed onderwijs staat of valt bij de kwaliteit en gedrevenheid van de leraar. Net zoals goede jeugdzorg gebaat is bij betrokken en gepassioneerde zorgprofessionals. Het CEPM vindt dat mensen in het onderwijs en de jeugdzorg het verschil kunnen én moeten maken. Dat kan alleen als zij de ruimte krijgen om hun Persoonlijk Meesterschap te tonen. Het CEPM ondersteunt hen daarbij. (www.cepm.nl)

Mentoren en stagebegeleiders

Bekend is dat studenten allerlei spanningen kunnen ervaren in hun stage. De voorbeelden laten zien wat de meest voorkomende zijn. Wat betekent dit inzicht nu voor studenten? En voor hun mentoren en stagebegeleiders? Voor studenten is het van belang zich bewust te zijn van de spanningen die spelen, om ermee aan de slag te kunnen. Mentoren en stagebegeleiders kunnen zo op maat begeleiden. Een spanning speelt immers niet voor elke student in elke context en op elk moment. Nadenken over vragen als 'wie ben ik als leerkracht?', 'wie ben ik als professional?' en 'welke juf/meester zou ik willen zijn?' draagt bij aan de ontwikkeling van persoonlijk meesterschap.

Dit artikel is gebaseerd op het CEPM- project 'Persoonlijk Meesterschap op de werkplek.' In dit project worden spanningen in beeld gebracht van eerstejaarsstudenten van Hogeschool de Kempel, derdejaars van Christelijke Hogeschool Ede en beginnende leraren in het werkveld van Iselinge Hogeschool.

Voor meer informatie: Tyche de Groot, docentonderzoeker Kempelonderzoekscentrum (t.groot@kempel.nl) en Jeannette Geldens, lector Kempelonderzoekscentrum (j.geldens@jkempel.nl)

3 Ervaren van moeilijkheden in het behoud van een emotionele afstand

Je trekt je het lot van je leerlingen erg aan, waardoor je merkt dat je soms te betrokken bent. Je hebt er moeite mee dat je niet voor je leerlingen kunt doen wat je zou willen doen om ze echt te helpen.

Karin: "Bij mij in de stageklas zat een meisje met veel problemen thuis. Ik wist dit en vond het moeilijk om deze problemen los te laten. In de les gaf ik haar meer positieve aandacht dan andere leerlingen door haar sneller de beurt of een compliment te geven. Ook wilde ik haar naam niet graag noemen wanneer ze zat te kletsen of niet bij de les was. Ik trok haar voor, omdat ik haar niet nog meer problemen wilde geven. Maar dit werkte niet. Niet voor mij, niet voor haar en niet voor de rest van de klas."

4 Moeilijkheden ervaren in benaderingen van onderwijs

Jij hebt de verantwoordelijkheid voor je leerlingen. Die verantwoordelijkheid neem je ook, maar tegelijkertijd voel je je nog jong. Je staat qua leeftijd dichter bij je leerlingen dan je teamleden. Je wilt een lolletje kunnen maken met de leerlingen, maar je bent je bewust van je functie als leraar. Als je te ver gaat, nemen de leerlingen je misschien niet meer serieus, maar je vindt ook dat je zelf plezier moet kunnen hebben met je leerlingen.

Stijn: "Ik probeer zoveel mogelijk contact met de leerlingen te krijgen. Ook de leerlingen zoeken veel toenadering, omdat ik een redelijk jonge stagiair ben. In mijn vorige stageperiode deed ik bijvoorbeeld geregeld met gymlessen mee. Dit vonden niet alleen de kinderen heel leuk, maar ik ook. Aan het einde van mijn stageperiode kon ik hierdoor (bijna) niet meer aan mijn consequent handelen werken. De kinderen hadden mij namelijk nog nooit boos gezien."

